

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/83/2019
Identifikačné číslo spisu: 6719200218
Dátum vydania rozhodnutia: 21.11.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6719200218.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú Z. U., narodenú X. Y. XXXX, bývajúcu u matky a zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen ako opatrovníkom, matky PaedDr. L. M., bývajúcej vo A. a otca Mgr. Y. U., bývajúceho vo A., zastúpeného JUDr. Martinou Mészáros Bariakovou, advokátkou vo Zvolene, Bystrický rad 453/ 77, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 5P/10/ 2019, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. februára 2019 sp.zn. 14CoP/8/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) uznesením z 23. januára 2019 č.k. 5P/10/2019-9 I. dočasne zveril maloletú do osobnej starostlivosti otca, ktorý je oprávnený a povinný zabezpečovať osobnú starostlivosť a výchovu maloletej, v bežných veciach maloletú zastupovať a spravovať jej majetok; II. uložil otcovi povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia podať na súd návrh vo veci samej na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej a III. vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Právne takéto svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 2, § 360 ods. 1 a § 367 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (zákona č. 161/2015 Z.z., dnes už i v znení zákonov č. 137/2019 Z.z. a č. 390/2019 Z.z., ďalej tiež len „C.m.p.“) a § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1 vety prvej a ods. 2 a § 336 ods. 1 až 3 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z. v znení zákonov č. 87/2017 Z.z. a č. 350/2018 Z.z., ďalej tiež len „C.s.p.“), vecne potom tým, že dospel k záveru o dôvodnosti návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, pretože boli osvedčené také skutočnosti, ktoré odôvodňovali naliehavosť a potrebu bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania v zmysle návrhu, prihliadajúc aj na vyjadrenie maloletej, ktorá vyslovila, že má s matkou nezhody a chcela by bývať s otcom aj z dôvodu posilnenia súrodeneckých vzťahov, keďže jej brat bol zverený otcovi. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil úpravou z ustanovenia § 52 C.m.p.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „odvolací súd“) na odvolanie matky uznesením z 26. februára 2019 sp.zn. 14CoP/8/2019 I. uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 388 C.s.p. zmenil tak, že návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a II. vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie a s odôvodnením jeho rozhodnutia, keď mal za to, že sú dané podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia zverením maloletej do osobnej starostlivosti otca. Zdôraznil (odvolací súd), že správanie maloletej je problematické, ale v prejednávanej veci boli preukázané konflikty maloletej nielen s matkou, ale v minulosti aj s otcom, avšak nebolo preukázané, ani osvedčené také správanie sa matky, ktoré by mohlo nepriaznivo ovplyvniť zdravý vývin maloletej a ktoré by mohlo byť dôvodom pre okamžité zverenie maloletej do starostlivosti otca formou neodkladného opatrenia. Dodal, že je nevyhnutné vykonať riadne dokazovanie za účelom zistenia najvhodnejšieho výchovného prostredia pre maloletú, preto ak má otec za to, že prostredie u matky je pre maloletú nevyhovujúce, môže podať riadny návrh na úpravu rodičovských práv k maloletej vo veci samej.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj „dovolaťel“) dovolanie z dôvodu, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Uviedol, že odvolací súd rozhodol o odvolaní matky bez toho, aby zohľadnil jeho vyjadrenie (otca), aj keď toto mal k dispozícii deň predtým, ako vo veci rozhodol a v odôvodnení uviedol, že vyjadrenie otca k odvolaniu matky podané nebolo. Ďalej namietal, že odvolací súd vytýkal súdu prvej inštancie to, že rozhodol výlučne na základe podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a na druhej strane sám vo veci rozhodol len na základe odvolania matky. Z týchto dôvodov navrhol uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Opatrovník pre prípad preukázania tvrdení otca o porušení jeho práva na spravodlivý proces navrhol dovolaniu vyhovieť a matka zrejmy dovolací návrh nepodala (len sa vyjadrila tak, že nevidí dôvod, v čom bolo porušené právo otca na spravodlivý proces).

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) oprávnená osoba, teda účastník konania, v ktorého neprospech (formálne) bolo napádané rozhodnutie odvolacieho súdu vydané (§ 424 C.s.p.), a to za splnenia i podmienky jej zastúpenia a spisania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie otca je potrebné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie, prečo bol namieste taký postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné :

6. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktorá je od 1. júla 2016 upravená v C.m.p. Vzájomný vzťah medzi C.m.p. a C.s.p. je vymedzený v § 2 ods. 1 C.m.p. (citovanom už súdom prvej inštancie), podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. C.m.p. v ustanoveniach §§ 76 a 77, obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní neustanovuje inak, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých; prípustnosť dovolania bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení C.s.p.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 C.s.p. V danom prípade je dovolaním uplatnený dovolací dôvod (a dôvod prípustnosti dovolania) v zmysle § 420 C.s.p.

8. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto

v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. To znamená, že preskúmať prípadnú existenciu niektorej z práve uvedených tzv. zmätočnosťných vád je možné iba vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, alebo rozhodnutiu konečnému.

9. So zreteľom na práve uvedené preto dovolací súd skúmal, či napádané uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení v prejednávanej veci je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, keďže len takáto povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. a dospel k záveru, že v danom prípade prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nie je daná.

10. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak sa v dôsledku neho konanie o veci vymedzenej návrhom právoplatne skončilo a nebude nasledované konaním vo veci samej. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritórnej ochrany vyžadujúcej ďalšie konanie o nároku, v ktorom sa vec vyrieši s konečnou platnosťou. Samotné neodkladné opatrenie tak konzumuje vec samu (viď Komentár k Civilnému sporovému poriadku, Števček a kol., C.H. Beck, str. 1111 a rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp.zn. 8 Cdo 83/2017, 3 Cdo 100/2017 a 3 Cdo 117/ 2017).

11. Najvyšší súd už opakovane konštatoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu vydané v priebehu konania vo veci samej, ktorým bolo potvrdené (prípadne zmenené) rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia, nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, v dôsledku čoho voči takémuto rozhodnutiu nie je dovolanie podľa § 420 C.s.p. prípustné (v tejto súv. por. uznesenie najvyššieho súdu z 11. októbra 2017 sp.zn. 3 Cdo 157/2017, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 21/2018, ako aj rozhodnutia sp.zn. 3 Cdo 167/2017, 5 Cdo 103/2017, 5 Cdo 73/2018, 8 Cdo 61/2018 či 8 Cdo 26/2019).

12. V prejednávanej veci súd prvej inštancie výslovne výrokom svojho uznesenia uložil otcovi povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia podať na súd návrh vo veci samej na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. Odvolací súd síce zmeňujúcim uznesením odvrátil možnosť nástupu právoplatnosti rozhodnutia ukladajúceho túto povinnosť, z pohľadu prípustnosti dovolania však význam malo len zistenie dovolacieho súdu (dopytom na súd prvej inštancie), že ten vo veci maloletej Z. U. vedie konanie pod sp.zn. 5P/45/2019 odo dňa 15. februára 2019, kedy bol podaný návrh na úpravu rodičovských práv a povinností (návrh vo veci samej).

13. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie odvolacieho súdu napádané dovolaním otca nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, dovolanie podané otcom proti tomuto rozhodnutiu nie je podľa § 420 písm. f/ C.s.p. procesne prípustné. Z tohto dôvodu dovolací súd dovolanie ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.